

שפירשתי^נ שהם דברים שוים ערלה ודין ברכה וספק ערלה בחוץ לארץ כדין מידי דספקא בברכה אתי שפיר, ובאמת שזה הפך מה שפירש הר"ם בתוספות (ד"ה לשון ה"ג והלכתא). והנלע"ד כתבתי, ואיני חולק ח"ו, אלא משמעות הש"ס הנלע"ד כתבתי, וקל להבין^נ.

גמרא מתיבי היה רבי מאיר אומר וכו' לא קשיא הא ביבשתא הא וכו'. קשה אעיקרא דדינא מאי פריך, מי לא איכא מידי דהוי פרי גמור ואין ראוי לאכילה באנפיה נפשיה דמזיק, כהא דשמן דהוי פרי גמורי^נ ומזיק ואין לברך על אכילתו לחודיה^נ, ויש בו דין ערלה. ונראה דסבר הש"ס דרב ששת ורבא בכל גוונא קאמרי^נ מר שהכל נהיה בדברו ומר ולא כלום, ולזה פריך שפיר מ'היה רבי מאיר אומר', אם כן הרי לך דהוי מיהא פרי הנאכל באיזה אופן ומציאות שיהיה, ולמה פסקי ואמרי רב ששת ורבא להוציאו מכלל פרי העץ. ומה גם לסברת רב ששת מקשה שפיר, דכיון דלדידיה ראוי לאכילה למה יגרע מלברך עליו ברכתו בורא פרי העץ, כיון דהוי פרי, דתניא וכו'. ומשני

מבתרויהו, למה דהוה סביר דדברי רב ששת ורבא בכל גוונא סברי, מר דאית ליה ומר דאית ליה, לא אמרי אלא באוכלם יבשתא, למר אין דרך לאוכלם ואין לברך דלא חזו לאכילה, ולמר חזו, (מידי) מידי דהוה אוכל העשבים דמברך שהכל^נ. ומתניתא ברטיבא, פירוש, לא נטעי ליה אלא אדעתא לאוכלו רטיבא, וממילא לא הוי עיקר הפרי לברך עליו בורא פרי העץ אלא רטיבא, ולא כסלקא דעתין דמסתמא נטעי להו אדעתא דרטיבא ויבשתא. ולזה דייק בשינוייא 'הא ביבשתא הא ברטיבא', דלכאורה הוה מספיק ליה לומר הא דרב ששת ורבא ביבשתא, ולמה האריך כל כך, אלא ודאי כדכתיבנא ודו"ק.

ולפי זה מברכין ברטיבא בורא פרי העץ, דהוי פרי גמור, דאדעתא דידיה נטעי אינשי, ובאמת כי התוספות ז"ל (ד"ה ברטיבא) כתבו בורא פרי האדמה^ס. ועיין בהרשב"א (ד"ה לא קשיא) ורבינו יונה (כה, ב מדפי הרי"ף ד"ה פלפלי) סא. כיון סב דאינשי מיהא דעתייהו על הרוב איבשתא שינו קצת ברכתו ומברכין בורא פרי האדמה^ס. ולפי זה לא מברכין בורא פרי העץ אלא על הפרי שהוא

גד. לעיל (עמוד א ד"ה הוא דאמר כר"ע). נה. וכן כתב רבינו יונה (כה, ב מדפי הרי"ף ד"ה ומדלגבי). נו. לענין ערלה. נז. כדאיתא לעיל בגמרא (לה, ב). נח. בין ברטיבתא ובין ביבשתא. נט. ראה שו"ע (או"ח סימן רד ס"א). ס. וכן פסקו הרי"ף (כה, ב מדפי הרי"ף) והרמב"ם (ברכות פ"ח ה"ז). סא. דדעתם דעל פלפלי רטיבתא מברך בורא פרי העץ. סב. רבינו מבאר כאן סברת תוס' והרי"ף דמברכים בפה"א. סג. וכן כתב בשו"ת הרשב"א (ח"א סימן ת) וז"ל: שאלת פלפלי רטיבתא אמאי מברך עליהו בורא פרי האדמה כיון שהם גדלים באילן. תשובה. כיון שאין נוטעין אותן אלא על דעת שיתייבשו ויאכלו רובן שחוקין כתבלין, ואינם נאכלין בפני עצמם אלא מיעוטן לפעמים, אין מברכין עליהם בורא פרי העץ אלא בורא פרי האדמה, וקרוב היה שלא יברכו עליהם אלא שהכל כקורא, אלא לפי שנאכלין המעט מהם ברטיבותן ואדעתא דהכי נמי נטעי קצת מברכין עליהם בורא פרי האדמה מיהא.